

UDK: 341.225
izvorni znanstveni rad
primljen 7. ožujka 2006.

Mr. sc. Zlatko Brkić,
asistent Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru

EPIKONTINENTSKI POJAS U ODREDBAMA NACIONALNIH PROPISA OBALNIH DRŽAVA

Epikontinentski pojas označava morsko dno i podzemlje nad kojim obalne države uživaju određena suverena prava i jurisdikciju. Pokušavajući prikazati epikontinentski pojas u nacionalnim propisima, autor analizira dio odredaba nacionalnih propisa obalnih država koje se odnose na ovaj pravni institut. Njegova analiza ukazuje na veliku sličnost između odredaba nacionalnih propisa koji se odnose na epikontinentski pojas, kao i vrlo rijetko odstupanje od pravila međunarodnog prava.

Ključne riječi: epikontinentski pojas, suverena prava, jurisdikcija, nacionalni propisi, obalne države.

UVOD

Nastanak epikontinentskog pojasa, kao posebnog instituta međunarodnog prava sredinom prošloga stoljeća, označio je početak promjene klasičnog međunarodnog prava mora.¹ Njegov nastanak rezultat je posebne konfiguracije morskoga dna i podzemlja, kao i naraslih potreba čovječanstva za novim izvorima prirodnih bogatstava. Razvoj znanosti i tehnologije otvorio je riznice prirodnih bogatstava podmorja za iskorištavanje.² Postojanje kontinentske ravnine, koja predstavlja prirodni produžetak kopnenih masa pod morem, predstavljalo je osnovu obalnim državama za svojatanje morskog dna i podzemlja koje se nalazi izvan granica teritorijalnog mora.³ Upravo zbog toga je

¹ Nastankom epikontinentskog pojasa je razbijena do tada vladajuća teorija o vertikalnom jedinstvu područja u međunarodnom pravu, jer je morsko dno i podzemlje prvi put u povijesti dobilo različit pravni status u odnosu na more koje se nalazi iznad njega, a ujedno se odustalo i od načela efektivnosti u vršenju akata vlasti obalnih država kao uvjetu za stjecanje određenog područja mora.

² Kolika je važnost podmorja, dovoljno pokazuje podatak da podmorje obuhvaća preko 361 milijun km², odnosno oko 70,8% do ukupne površine zemlje. Prema: DEGAN V. Đ., *Međunarodno pravo mora u miru i oružanim sukobima*, Rijeka, 2002, str. 2. O nekim procjenama vezanim za prirodna bogatstva koja se nalaze u podmorju vidi поближе u: RUDOLF D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985, bilj. 3, str. 233.; PECOTIĆ P., *More – most ka stabilnijoj budućnosti ili poprište opasnih sukobljavanja*, Pomorski zbornik, 15, Rijeka, 1977, str. 105. - 106.

³ Kontinentska ravnina (e. *continental shelf*, f. *plateau continental*) predstavlja morsko dno relativno plitkog mora uokolo kontinenta, od crte niske vode do mjesta gdje počinje naglo spuštanje morskog dna prema velikim dubinama mora. Točka gdje počinje naglo spuštanje morskog dna je najčešće 200 m, dok je prosječna širina kontinentske ravnine 75 km. Vidi поближе: RUDOLF D., *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989, str. 149. - 150. O oblicima morskog dna vidi поближе: GRUPA AUTORA, *Epikontinentalni pojas*, Split, 1976, str. 17. - 25.

za označavanje ovoga dijela morskog dna i podzemlja pod posebnim pravnim statusom, unatoč opravdanim prigovorima,⁴ prihvaćen naziv kontinentska ravnina ili šelf.⁵ Zbog toga je Andrassy u svome djelu iz 1951. uveo naziv epikontinentalni pojas, koji je nastao kao složenica od grčke riječi *epi* - kod, u, nad, i latinske riječi *continens terra* - kopno.⁶

Prvi međunarodni ugovor kojim su podijeljeni morsko dno i podzemlje bio je onaj između Velike Britanije i Venezuele, potpisan u Caracasu 26. veljače 1942., a odnosio se na morsko dno i podzemlje izvan teritorijalnog mora u zaljevu Paria, u kojemu su pronađena ležišta nafte. Odlučujući poticaj jednostranim aktima obalnih država kojim su one prisvajale morsko dno i podzemlje bila je proklamacija predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Haary S. Trumana od 28. rujna 1945.,⁷ kojom je postavljen zahtjev za jurisdikcijom i nadzorom nad prirodnim bogatstvima morskog dna i podzemlja kontinentske ravnine ispod otvorenog mora, u produžetku njihove obale.⁸ Nizu jednostranih akata obalnih država koju su uslijedili nakon toga nedostajala je jednoobraznost u definiranju ovlaštenja obalne države nad epikontinentskim pojasom. Sve dvojbe o tome je li epikontinentski pojas postao dijelom pozitivnog međunarodnog prava riješene su usvajanjem Konvencije o epikontinentskom pojasu (u daljnjem tekstu Konvencija iz 1958.) na Prvoj konferenciji UN o pravu mora 1958. (u daljnjem tekstu UNCLOS I.).⁹ Iako su postojala očekivanja da će zbog nastanka gospodarskog pojasa (e. *exclusive economic zone*, f. *zone économique exclusive*) na Trećoj konferenciji UN o pravu mora doći do uklanjanja epikontinentskog pojasa, koja je trajala od 1973. do 1982. (u daljnjem tekstu UNCLOS III.), do toga, nažalost, nije došlo. Na koncu su presudili egoistični interesi obalnih država,¹⁰ koji su usvojenom Konvencijom UN o pravu mora iz 1982. (u daljnjem tekstu Konvencija iz 1982.) uspjeli dobiti proširenje vanjskih granica epikontinentskoga pojasa preko 200 morskih milja.¹¹

⁴ Glavni prigovor se odnosi na činjenicu da se dio morskog dna i podzemlja pod posebnim pravnim statusom nikada, a posebice danas, nije poklapao s pojmom kontinentske ravnine, odnosno šelfa. O primjedbama na ovaj naziv vidi pobliže u: RUDOLF D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985, str. 236.; MILIĆ M., *Značaj i tok Treće konferencije o pravu mora*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, br. 1-2, Beograd, 1977, str. 98.

⁵ Šelf na engleskom jeziku označava policu, pregradak, vodoravnu izbočinu. Naziv šelf uveo je H. R. Mill 1877. Vidi pobliže o različitim nazivima koji su autori koristili za označavanje ovog geološkog pojma: ANDRASSY J., *Epikontinentalni pojas*, Zagreb, 1951, bilj. 2, str. 92.

⁶ Prednosti ovoga naziva su tome da on u sebe uključuje ne samo morsko dno već i podzemlje, a ujedno različitim nazivom izdvaja dio kontinentske ravnine koji se nalazi pod suverenom obalne države. Međutim, i ovaj naziv trpi ozbiljne prigovore, posebice u svjetlu proširenja granica epikontinentskoga pojasa, Konvencijom UN o pravu mora iz 1982.

⁷ Prvi službeni zahtjev za kontinentskom ravinom (rubom, šelfom) postavila je ruska carska vlada u deklaraciji od 29. rujna 1916., kojom je postavila zahtjev na otoke Henriette, Jeannette, Bennett, Herald i Ujedinjenje, koji se nalaze uz sjevernu obalu Sibira, a skupa s ostalim otocima tvore produženje kontinentske ravnine. Vidi: ANDRASSY J., *op. cit.*, str. 17.

⁸ Prije službenog objavljivanja proklamacije State Department je tekst njegovog nacrt koristio za ne-službene konzultacije s predstavnicima Francuske, Velike Britanije, Kanade, Kube, Danske, Islanda, Meksika, Nizozemske, Norveške, Portugala i bivšeg Sovjetskog Saveza, i niti jedna od ovih država nije izrazila svoje protivljenje. Pobliže: SLOUKA Z. J., *International Custom and the Continental Shelf*, The Hague, 1968, p. 43.

⁹ Konvencija iz 1958. je stupila na snagu 10. lipnja 1964. i broji 57 država stranaka.

¹⁰ Ovdje se misli na obalne države sa širokom kontinentskom orubinom, koje se nisu zadovoljavale širinom od 200 morskih milja kao krajnjom granicom epikontinentskog pojasa. Vidi: DEGAN V. Đ., *Međunarodno pravo*, Rijeka, 2000, str. 635.

¹¹ Konvencija iz 1982. stupila je na snagu 16. studenog 1994. i trenutno broji 149 država stranaka. Bosna i Hercegovina je postala strankom 12. siječnja 1994., a Republika Hrvatska 5. travnja 1995. Posljednja je strankom Konvencije postala Estonija 26. kolovoza 2005. Dio VI. (čl. 76. - 85.) Konvencije iz 1982. odnosi se izravno na epikontinentski pojas.

Granice epikontinentskog pojasa

Jedno od najsloženijih pitanja vezanih za epikontinentski pojas je utvrđivanje njegovih vanjskih granica.¹² Važnost vanjske granice epikontinentskog pojasa ogleda se u tome da ona danas predstavlja neku vrstu nove državne granice obalnih država na moru.¹³ Konvencija iz 1958. u čl. 1. utvrđuje vanjsku granicu epikontinentskog pojasa koristeći se dvojakim kriterijem; dubinu od 200 m., ili preko te točke gdje dubina vode nad njim dopušta iskorištavanje prirodnih bogatstava morskog dna i podzemlja.

Konvencija iz 1982. u čl. 76. usvaja dva potpuno nova kriterija za vanjsku granicu epikontinentskog pojasa, a to su; vanjski rub kontinentske orubine¹⁴ ili do udaljenosti od 200 morskih milja od polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora, tamo gdje vanjski rub kontinentske orubine ne seže do te udaljenosti.¹⁵ Prema st. 8. čl. 76. Konvencije iz 1982. pri utvrđivanju vanjske granice epikontinentskog pojasa izvan 200 morskih milja, tj. kada je vanjska orubina šira, posebna uloga je povjerena Komisiji za granice epikontinentskog pojasa.¹⁶

Pri određivanju vanjske granice epikontinentskog pojasa u svojim nacionalnim propisima obalne države su bile ograničene zemljopisnim položajem, tako da one obalne države koje ne izlaze na široka morska prostranstva nisu bile u mogućnosti proširiti granice epikontinentskog pojasa na maksimalne širine. Takav je slučaj s Republikom Hrvatskom koja u Pomorskom zakoniku definira da epikontinentski pojas obuhvaća morsko dno i podzemlje izvan vanjske granice teritorijalnog mora u smjeru pučine do granica epikontinentskog pojasa sa susjednim državama.¹⁷ Slična rješenja usvajaju i druge države koje se nalaze u sličnom zemljopisnom položaju. Tako Bugarska, primjerice, određuje da se epikontinentski pojas sastoji od morskog dna i podzemlja podmorskih

¹² Unutarnja granica epikontinentskog pojasa nikada nije bila sporna, jer epikontinentski pojas obuhvaća morsko dno i podzemlje uz obalu koje se nalazi izvan granica suverenosti obalne države, tj. od vanjskih granica teritorijalnog mora.

¹³ Tako: IBLER V., *Uz novi Zakon o obalnom moru, vanjskom morskom pojasu i epikontinentalnom pojasu Jugoslavije*, Jugoslovenska revija za međunarodno pravo, br. 3, Beograd, 1965, str. 326.

¹⁴ Kontinentska orubina (e. *continental margin*, f. *marge continentale*) obuhvaća kontinentsku ravninu, morsko dno od crte niske vode pa do vanjske granice kontinentske kosine, ili ako kosine nema, do vanjskog ruba kontinentske strmine. Vidi. RUDOLF D., *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989, str. 149.

¹⁵ O prednostima i nedostacima predlaganih kriterija za utvrđivanje vanjskih granica epikontinentskog pojasa vidi pobliže: GRUPA AUTORA, *op. cit.*, str. 42-47. Prema st. 5. čl. 76. Konvencije iz 1982. vanjska granica epikontinentskog pojasa koja se utvrđuje prema vanjskom rubu kontinentske orubine i ne smije se nalaziti na udaljenosti većoj od 350 morskih milja od polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora, ili na udaljenosti većoj od 100 morskih milja od izobate 2.500 metara.

¹⁶ Komisija za granice epikontinentskog pojasa (e. *Commission on the Limits of the Continental Shelf*, f. *Commission des limites du plateau continental*) je posebno tijelo Konvencije iz 1982., čije je formiranje predviđeno njezinim Aneksom II. Sastavljeno je od 21 člana stručnjaka iz oblasti geologije, geofizike ili hidrografije, koji su birani od strane država članica Konvencije iz 1982., u osobnom svojstvu. Njezina uloga je pruži obalnoj državi preporuke o pitanjima utvrđivanja vanjske granice epikontinentskog pojasa kada ona prelazi udaljenost od 200 morskih milja od polaznih crta. Obalna država se mora pridržavati dobivenih preporuka, a granice utvrđene na temelju tih preporuka su konačne i obvezujuće. Prva je podnesak Komisiji podnijela Rusija 20. prosinca 2001., a zatim su uslijedili podnesci drugih država; Brazila (17. svibnja 2004.), Australije (15. studenog 2004.) i Irske (25. svibnja 2005.). Do sada je samo Rusija u drugoj polovici 2002. dobila konačne preporuke od strane Komisije za granice epikontinentskog pojasa. Vidi pobliže:

http://www.un.org/Depts/los/clcs_new/submissions_files/submission_rus.htm

¹⁷ Pomorski zakonik, Narodne novine, br. 181/04., čl. 54(1).

prostora koji predstavljaju prirodni produžetak kopnenog područja i proteže se izvan teritorijalnog mora do crte razgraničenja epikontinentskog pojasa s državama susjednih i suprotnih obala,¹⁸ dok Belgija definira da epikontinentski pojas obuhvaća morsko dno i podzemlje pomorskih prostora susjednih obali, ali izvan teritorijalnog mora.¹⁹ Slično određuje i Iran, utvrđujući da epikontinentski pojas obuhvaća morsko dno i podzemlje morskih prostora koji se protežu izvan teritorijalnog mora diljem prirodnog produžetka kopnenog teritorija.²⁰

Većina drugih država u nacionalnim propisima slijede rješenja Konvencije iz 1958. ili Konvencije iz 1982. Tako su kriterije za vanjsku granicu epikontinentskog pojasa iz Konvencije iz 1958., dubina od 200 m i granicu iskorištavanja, usvojile npr. Italija,²¹ Malta,²² Danska,²³ Njemačka,²⁴ Grčka,²⁵ Finska,²⁶ Nigerija,²⁷ Egipat,²⁸ Sudan,²⁹ Malezija,³⁰ Venezuela.³¹ Neke države su se odlučile za usvajanje samo kriterija iskorištavanja,

¹⁸ Maritime Space, Inland Waterways and Ports Act of the Republic of Bulgaria, 28 January 2000(1), čl. 40., str. 9., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BGR_2000_Act-.PDF

¹⁹ Act on the exploration and exploitation of non-living resources in the territorial sea and the continental shelf (formerly "Continental Shelf Act"), 13 June 1969, čl. 1(a), str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BEL_1969_Act.pdf

²⁰ Act on the Marine Areas of the Islamic Republic of Iran in the Persian Gulf and the Oman Sea, 1993, čl. 15., str. 5.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IRN_1993_Act.pdf

²¹ Act No. 613 on the Surveying and Production of Oil and Gas in the Territorial Sea and Continental Shelf, and Amendments to Act No. 6 of 11 January 1967 od the Surveying and Production of Oil and gas, čl. 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ITA_1967_Act.pdf

²² Continental Shelf Act No. XXXV of 22 July 1966, as amended by Act XIII of 1983 and I of 2002, čl. 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MLT_1966_Act.pdf

²³ Royal Decree of 7 June 1963 concerning the exercise of Danish sovereignty over the Continental Shelf, čl. 2. st. 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DNK_1963_Decree.pdf

²⁴ Declaration by the Federal Government of 20 January 1964, dio 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DEU_1964_Declaration.pdf

²⁵ Decree-Law No. 142/1969 Concerning Exploration for and Exploitation of the Mineral Resources in the Sea-Bed and the Beds of Lakes, dio 1(b), str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GRC_1969_DecreeLaw.pdf

²⁶ Finska određuje da epikontinentski pojas predstavlja prostor morskog dna i podzemlja izvan područja finskog teritorijalnog mora do granične linije koje je utvrđena u skladu sa čl. 1-6. Konvencije iz 1958. Law No. 149 of 5 March 1965 concerning the Continental Shelf, čl. 1. st. 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/FIN_1965_Law.pdf

²⁷ Petroleum Decree No. 51 of 1969, čl. 14 (1), str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/NGA_1969_Decree.pdf

²⁸ Presidential Decision No. 1051 of 1958 concerning the Continental Shelf.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/EGY_1958_Decision.pdf

²⁹ Territorial Waters and Continental Shelf Act, 1970, čl. 2 (k), str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SDN_1970_Act.pdf

³⁰ Continental Shelf Act 1966 – Act No. 57 of 28 July 1966, as Amended by Act No. 83 of 1972, čl. 2., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MYS_1966_Act.pdf

³¹ Zanimljivo je da Venezuela kriterij iskorištavanja izravno povezuje s tehničkim napretkom u istraživanju i iskorištavanju prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa. Ovdje moramo istaći činjenicu da ovdje radi o nacionalnom propisu koji je donijet prije usvajanja Konvencije iz 1958. Act of 27 July 1956 concerning the Territorial Sea, Continental Shelf, Fishery Protection and Air-Space, čl. 4., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/VEN_1956_Act.pdf

kao što su, primjerice, Haiti,³² Filipini,³³ Portugal.³⁴ Ono što je zajedničko za sve ove akte jest da su oni donijeti prije usvajanja Konvencije iz 1982., i da u većini ovih akta pri definiranju epikontinentskog pojasa je izostavljeno određenje da se radi o morskom dnu i podzemlju *uz obalu*, kako to određuje čl. 1. Konvencije iz 1958.

Veći broj država u nacionalnim propisima usvaja kriterije iz Konvencije iz 1982., tj. kriterij vanjskog ruba kontinentske orubine, odnosno udaljenosti od 200 morskih milja od polaznih crta. U ovu skupinu država možemo ubrojiti: Jamajku,³⁵ Brazil,³⁶ Argentinu,³⁷ Meksiko,³⁸ Kanadu,³⁹ Island,⁴⁰ Rusiju,⁴¹ Južnu Afriku⁴² itd. Neke države usvajaju samo jedan od kriterija za vanjsku granicu epikontinentskog pojasa predviđen Konvencijom iz 1982. Tako su, primjerice, Japan,⁴³ Gana⁴⁴ i Kambodža⁴⁵ usvojili kriterij udalje-

³² Haiti za epikontinentski pojas umjesto općeprihvaćenog naziva continental shlef koristi naziv continental platform. Decree No. 38 of 8 April 1977, čl. 8., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/HTI_1977_Decree.pdf

³³ Presidential Proclamation No. 370 of 20 March 1968 Declaring as Subject to the Jurisdiction and Control of the Republic of the Philippines all Mineral and other Natural Resources in the Continental Shelf.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PHL_1968_Proclamation.pdf

³⁴ Decree-Law No. 49-369 of 11 November 1969, čl. 1(2), str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PRT_1969_Decree.pdf

³⁵ Maritime Areas Act of 1996, čl. 21(1), str. 10.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/JAM_1996_Act.pdf

³⁶ Law No. 8.617 of 4 January 1993, on the territorial sea, the contiguous zone and the continental shelf, čl. 11., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BRA_1993_8617.pdf

³⁷ Act No. 23.968 of 14 April 1991, čl. 6., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARG_1991_23968.pdf

³⁸ Federal Act relating to the Sea, 8 January 1986, čl. 62., str. 11.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MEX_1986_Act.pdf

³⁹ Kanada vrlo detaljno uređuje pitanje granica epikontinentskog pojasa. Već u samoj definiciji epikontinentskog pojasa izričito se kaže da on obuhvaća i morsko dno i podzemlje gospodarskog pojasa, dok se u definiciji prostora koji se prostire do vanjskog ruba kontinentske orubine kaže da on predstavlja potopljeni produžetak kopnenih masa koji obuhvaća morsko dno i podzemlje kontinentske ravnine (šelfa), kosine i strmine, ali ne uključuje dno dubokog mora s njegovim oceanskim grebenima ili njihovim podzemljem. Ovakvo definiranje kontinentske orubine slijedi odredbe iz čl. 76(3) Konvencije iz 1982. Oceans Act of 18 December 1996 (An Act respecting the oceans of Canada, 18 December 1996), čl. 17., str. 7. - 8.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/CAN_1996_Act.pdf

⁴⁰ Island je kriterije vanjskog ruba kontinentske orubine ili udaljenosti od 200 morskih milja za vanjsku granicu epikontinentskog pojasa usvojio prije usvajanje Konvencije iz 1982. Law No. 41 of 1 June 1979 concerning the Territorial Sea, the Economic Zone and the Continental Shelf, čl. 5., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ISL_1979_Law.pdf

⁴¹ Rusija je pitanju granica epikontinentskog pojasa posvetila iznimnu pozornost. Tako je u posebnom članku definirala epikontinentski pojas, kontinentsku orubinu, vanjsku i unutarnju granicu epikontinentskog pojasa. Posebice je naglašeno da će se vanjski rub kontinentske orubine, koji predstavlja vanjsku granicu epikontinentskog pojasa kada se na nalazi na udaljenosti većoj od 200 morskih milja od polaznih crta, utvrditi u skladu s međunarodnim pravom. Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 1., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

⁴² Južna Afrika usvaja originalno rješenje definirajući epikontinentski pojas pozivanjem na određenje epikontinentskog pojasa iz čl. 76. Konvencije iz 1982. Maritime Zones Act, No. 15 of 1994, čl. 8(1), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ZAF_1994_Act.pdf

⁴³ Law on the Exclusive Economic Zone and the Continental Shelf (Law No. 74 of 1996), čl. 2(2), str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/JPN_1996_Law74.pdf

⁴⁴ Maritime Zones (Delimitation) Law, 1986, čl. 6(1), str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GHA_1986_Law.pdf

⁴⁵ Decree of the Council of State of 13 July 1982, čl. 6. str. 1., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/KHM_1982_Decree.pdf

nosti od 200 morskih milja, dok su se npr. Bangladeš⁴⁶ i Urugvaj⁴⁷ usvojili kriterij vanjskog ruba kontinentske orubine.

Madagaskar je uz osnovni kriterij vanjske granice od 200 morskih milja, uvrstio i dva alternativna kriterija, granicu utvrđenu sporazumom sa susjednim državama ili 100 morskih milja od izobate od 2.500 m.⁴⁸ Čile je, iako se u aktu poziva na čl. 77(1). i 76(6). Konvencije iz 1982., jednostrano oko pojedinih otoka proširio granice epikontinentskog pojasa na udaljenost od 350 morskih milja, proklamirajući suverenost nad tim prostorom.⁴⁹

Suverena prava obalnih država nad epikontinentskim pojaskom

Obalna država, prema čl. 77(1). Konvencije iz 1982., kao i čl. 2(1). Konvencije iz 1958., uživa nad epikontinentskim pojaskom suverena prava radi njegova istraživanja i iskorištavanja njegovih prirodnih bogatstava.⁵⁰ Pojam suverena prava odraz je nužnosti da kruti pojam suverenosti na moru postane elastičan.⁵¹ Usvajanjem pojma suverenih prava zaustavljeno je širenje državnih granica na moru, iako vršenje suverenih prava u praksi znači, ako ne isto, onda gotovo isto što i biti suveren u odnosnom prostoru.⁵²

Republika Hrvatska određuje da u epikontinentskom pojasku ostvaruje suverena prava radi njegova istraživanja i radi iskorištavanja prirodnih bogatstava toga pojasa.⁵³ I većina ostalih država se u svojim nacionalnim propisima ponavljaju definiciju suvere-

⁴⁶ Territorial Waters and Maritime Zones Act 1974, Act No. XXVI of 1974, čl. 7(1a), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BGD_1974_Act.pdf

⁴⁷ Act 17.033 of 20 November 1998 establishing the boundaries of the territorial sea, the adjacent zone, the exclusive economic zone, and the continental shelf, čl. 10. st. 1., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/URY_1998_Act.pdf

⁴⁸ Ordinance No. 85-013 determining the limits of the maritime zones (territorial sea, continental shelf and exclusive economic zone) of the Democratic Republic of Madagascar, 16 September 1985 as amended and ratified by Law No. 85-013 of 11 December 1985), čl. 7., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MDG_1985_Ordinance.pdf

⁴⁹ Declaration by the Ministry of Foreign Affairs of 14 September 1985 (on Easter Island and Sala y Gomez Island, Extension of undersea sovereignty).

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/CHL_1985_Declaration.pdf

Čile je 25. kolovoza 1997. postao strankom Konvencije iz 1982.

⁵⁰ Pojam suverena prava (e. *sovereign rights*, f. *droits souverains*) predložen je tijekom UNCLOS I. od strane Komisije za međunarodno pravo (ILC) za označavanje vlasti koju obalna država uživa nad epikontinentskim pojaskom. Suverena prava izviru iz pojma suverenost, ali se ne smije izjednačavati s njim. Suverena prava su isključiva i pripadaju samo odnosnoj državi, a strogo su ograničena svojom namjenom i svrhom. Vidi pobliže: RUDOLF D., *op. cit.*, str. 386. – 387.; i IBLER V., *Rječnik međunarodnog javnog prava*, Zagreb, 1987, str. 306. - 307.

⁵¹ Tako: MILIĆ M., *Novo pravo mora i preobražaj međunarodnog prava*, Jugoslovenska revija za međunarodno pravo, br. 1-2, Beograd, 1975, str. 159. Termin suverenosti je namjerno izbjegnut u Konvenciji iz 1958. jer bi se njime našlo pravnome položaju voda koje se nalaze iznad epikontinentskog pojasa kao otvorenog mora. Vidi: BROWNLIE I., *Principles of Public International Law*, Oxford, 1997, p. 215.

⁵² Ovo vrijedi prije svega jer vršenje suverenih prava nije vremenski ograničeno. Prema: IBLER V., *Uz novi Zakon o obalnom moru, vanjskom morskom pojasku i epikontinentalnom pojasku*, Jugoslovenska revija za međunarodno pravo, br. 3, Beograd, 1965, str. 326.

⁵³ Pomorski zakonik, Narodne novine, br. 118/04, čl. 43(1). U odnosu na stari Pomorski zakonik iz 1994., čl. 44(1), izvršena je izmjena glede prostornog određenja vršenja suverenih prava, pa se umjesto *nad* epikontinentskim pojaskom (onako kako određuju obje konvencije, o. a.) potpuno nepotrebno koristi izraz *u* epikontinentskom pojasku.

nih prava nad epikontinentskim pojasom iz navedenih konvencija. Tako su primjerice postupile: Dominikanska Republika,⁵⁴ Ujedinjeni Arapski Emirati,⁵⁵ Timor Leste,⁵⁶ Kina,⁵⁷ Francuska,⁵⁸ Švedska,⁵⁹ Senegal,⁶⁰ Kape Verde,⁶¹ Oman,⁶² Mauritanija,⁶³ Sejšeli.⁶⁴ Pojedine države su pokušale precizirati pojam suverenih prava, ističući da ona postoje u svrhu istraživanja, iskorištavanja, očuvanja i upravljanja prirodnim bogatstvima epikontinentskog pojasa. Ovdje možemo ubrojiti: Šri Lanku,⁶⁵ Antigvu i Barbudu,⁶⁶ Pakistan,⁶⁷ Jemen,⁶⁸ Gvajanu,⁶⁹ Indiju,⁷⁰ Vijetnam,⁷¹ Sjeverna Leone⁷² itd.

⁵⁴ Act No. 573 of 1 April 1977 (amending Act No. 186 of 13 September 1967 on the Territorial Sea, Contiguous Zone, Exclusive Economic Zone and Continental Shelf), čl. 7. st. 1., str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DOM_1977_Act.pdf

⁵⁵ Federal Law No. 19 of 1993 in respect of the delimitation of the maritime zones of the United Arab Emirates, 17 October 1993, čl. 18. st. 1., str. 5., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARE_1993_Law.pdf

⁵⁶ Timor Leste umjesto izraza iskorištavanje koristi izraz korištenje prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa, a pored suverenih prava navodi i druga prava priznata međunarodnim pravom. Law No. 7/2002: Maritime Borders of the Territory of the Democratic Republic of Timor-Leste, 23 July 2002, čl. 10(4), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TLS_2002_Law.pdf

⁵⁷ Exclusive Economic Zone and Continental Shelf Act of 26 June 1998, čl. 4. st. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/chn_1998_eez_act.pdf

⁵⁸ Act No. 68-1181 of 30 December 1968 relating to the exploration of the Continental Shelf and to the exploitation of its natural resources, čl. 1. st. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/FRA_1968_Act.pdf

⁵⁹ Proclamation (1966/315) of 1 July 1966 Concerning the Application of the Act (1966/314) on the Continental Shelf, čl. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SWE_1966_Proclamation315.pdf

⁶⁰ Act No. 85-14 delimiting the territorial sea, the contiguous zone and the continental shelf, 25 February 1985, čl. 7., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SEN_1985_Act.pdf

⁶¹ Law No. 60/IV/92 of 21 December 1992, čl. 18., str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/CPV_1992_Law.pdf

⁶² Royal Decree concerning the territorial sea, continental shelf and exclusive economic zone, 10 February 1981, čl. 6., str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/OMN_1981_Decree.pdf

⁶³ Mauritanija naglašava da uživa suverena prava nad punom širinom epikontinentskog pojasa. Ordinance 88-120 of 31 August 1988 establishing the limits and the legal régime of the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf of the Islamic Republic of Mauritania, čl. 8., str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MRT_1988_Ordinance.pdf

⁶⁴ Maritime Zones Act 1999, Act No. 2 of 1999, čl. 12(1a), str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SYC_1999_Act2.pdf

⁶⁵ Maritime Zones Law No. 22 of 1 September 1976, čl. 6(3a), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LKA_1976_Law.pdf

⁶⁶ Maritime Areas Act, 1982, Act No. 18 of 17 August 1982, čl. 11A(a), str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ATG_1982_18.pdf

⁶⁷ Pakistan navodi da isključiva suverena prava postoje i u svrhu razvoja prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa. Territorial Waters and Maritime Zones Act, 1976 (of 22 December 1976), čl. 5(2a), str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PAK_1976_Act.pdf

⁶⁸ Jemen ipak samo uvjetno uvrštavamo u ovu skupinu, jer on u aktu ističe da njegove vlasti mogu, uz isključenje drugih, u epikontinentskom pojasu istraživati, iskorištavati, upravljati i očuvati njegova prirodna bogatstva. Act No. 45 of 1977 concerning the Territorial Sea, Exclusive Economic Zone, Continental Shelf and other Marine Areas, Act No. 45 of 17 December 1977, čl. 16(a), str. 5., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/YEM_1977_Act.pdf

⁶⁹ Maritime Boundaries Act, 1977, Act No. 10 of 30 June 1977, čl. 10(1a), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GUY_1977_Act.pdf

⁷⁰ The Territorial Waters, Continental Shelf, Exclusive Economic Zone and other Maritime Zones Act, 1976, Act No. 80 of 28 May 1976, čl. 6(3a), str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IND_1976_Act.pdf

⁷¹ Statement on the Territorial Sea, the Contiguous Zone, the Exclusive Economic Zone and the Continental Shelf of 12 May 1977, čl. 4. st. 2., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/VNM_1977_Statement.pdf

⁷² The Maritime Zones (Establishment) Decree, 1996, čl. 11(2a), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SLE_1996_Decree.pdf

Zanemarujući pravila međunarodnoga prava, neke države su sredinom prošloga stoljeća proklamirale svoju suverenost nad epikontinentskim pojasom. Tako su postupile npr. Panama,⁷³ Peru,⁷⁴ Argentina,⁷⁵ Venezuela,⁷⁶ Nikaragva.⁷⁷ Osim Perua i Venezuele, ostale države su postale strankama Konvencije iz 1982., tako da su odustale od proklamirane suverenosti nad epikontinentskim pojasom.⁷⁸

Neke države su u nacionalnim propisima na specifičan način regulirale svoja prava nad epikontinentskim pojasom. Tako je Danska utvrdila da će primjenjivati suverenost, što se tiče istraživanja i iskorištavanja prirodnih bogatstava, na onome dijelu epikontinentskog pojasa koji prema Konvenciji iz 1958. pripada Danskoj,⁷⁹ dok Namibija utvrđuje da će epikontinentski pojas, u pogledu iskorištavanja njegovih prirodnih bogatstava, smatrati dijelom državnog područja Namibije.⁸⁰ Iran je za odredbe koje se odnose na suverena prava i jurisdikciju u gospodarskom pojasu propisao da se primjenjuju *mutatis mutandis* i na suverena prava i jurisdikciju na epikontinentskom pojasu.⁸¹

Isključiva prava i jurisdikcija obalnih država nad epikontinentskim pojasom

Obalne države, osim suverenih prava, uživaju nad epikontinentskim pojasom i neka druga prava, propisana Konvencijom iz 1958., odnosno Konvencijom iz 1982. Karakteristika ovih prava je njihova uska povezanost sa suverenim pravima, tj. da bez njih nije moguće uživanje suverenih prava nad epikontinentskim pojasom.

Tako je čl. 81. Konvencije iz 1982. propisano da obalne države imaju isključivo pravo odobravanja i uređivanja bušenja nad epikontinentskim pojasom u bilo koju svrhu.⁸² Osim toga, obalne države uživaju dalekosežna prava i jurisdikciju glede umjetnih otoka,

⁷³ Panama je proklamirala suverenost na morem, podmorjem i zračnim prostorom do udaljenosti od 200 morskih milja od obale. Act No. 31 of 2 February 1967, čl. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PAN_1967_Act.pdf

⁷⁴ Peru je i u svome Ustavu iz 1993. proklamirao suverenost i jurisdikciju nad morem, podmorjem i zračnim prostorom do udaljenosti od 200 morskih milja od obale. Political Constitution of Peru, promulgated on 29 December 1993, čl. 54., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PER_1993_Constitution.pdf

⁷⁵ Act No. 23.968 of 14 August 1991, čl. 6., str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARG_1991_23968.pdf

⁷⁶ Act of 27 July 1956 concerning the Territorial Sea, Continental Shelf, Fishery Protection and Air Space, čl. 4. st. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/VEN_1956_Act.pdf

⁷⁷ Act No. 205 of 19 December 1979 on the Continental Shelf and Adjacent Sea, čl. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/NIC_1979_Act.pdf

⁷⁸ Argentina je postala strankom Konvencije iz 1982. 1. prosinca 1995, Panama 1. lipnja 1996., a Nikaragva 3. svibnja 2000.

⁷⁹ Royal Decree of 7 June 1963 concerning the exercise of Danish sovereignty over the Continental Shelf, čl. 1., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DNK_1963_Decree.pdf

⁸⁰ Territorial Sea and Exclusive Economic Zone of Namibia, Act No. 3 of 1990, 30 June 1990, čl. 6(2), str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/NAM_1990_Act.pdf

⁸¹ Act on the Marine Areas of the Islamic Republic of Iran in the Persian Gulf and the Oman Sea, 1993, čl. 15., str. 6., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IRN_1993_Act.pdf

⁸² Iako sličnu odredbu nije posjedovala Konvencija iz 1958., isključivo pravo odobravanja i uređivanja bušenja proizlazi iz suverenih prava obalne države nad epikontinentskim pojasom. Tako: RUDOLF D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985, bilj. 115, str. 265.

uređaja i naprava.⁸³ Široka ovlaštenja dana su čl. 246. Konvencije iz 1982. obalnim državama glede znanstvenog istraživanja mora nad epikontinentskim (i gospodarskim) pojasom. U ostvarivanju svoje jurisdikcije obalne države imaju pravo uređivati, dopuštati i obavljati znanstveno istraživanje mora na epikontinentskom pojasu.⁸⁴ Za razliku od Konvencije iz 1958., čl. 111(2). Konvencije iz 1982. obalnim državama je priznato pravo progona stranog broda zbog kršenja zakona i drugih propisa obalne države nad epikontinentskim (i gospodarskim) pojasom.⁸⁵

Republika Hrvatska je čl. 45(1). Pomorskog zakonika propisala da se iskorištavanje prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa, kao i podizanje, puštanje u rad i održavanje potrebnih postrojenja i uređaja za istraživanja i poduzimanje djelatnosti radi iskorištavanja može obavljati uz uvjete predviđene nacionalnim propisima. Članak 45(2). Pomorskog zakonika, glede navedenih postrojenja i uređaja, upućuje na primjenu odredba iz čl. 35. - 39. koje se odnose na gospodarski pojas.⁸⁶ Što se tiče progona stranog broda, čl. 46(4). Pomorskog zakonika je izrijekom propisano da se nad epikontinentskim pojasom, i u gospodarskom pojasu, progon stranog plovnog objekta može započeti samo ako su povrijeđeni propisi koji se primjenjuju u tim pojasevima.

Pravo progona stranih brodova zbog kršenja propisa obalnih država nad epikontinentskim pojasom predviđaju samo pojedine države u nacionalnim propisima. U ovu skupinu možemo ubrojiti Iran,⁸⁷ Bugarsku,⁸⁸ Rusiju⁸⁹ itd. Neke države su, kao što je, primjerice, Ukrajina⁹⁰ i Angola,⁹¹ uredile pravo progona samo u svojem gospodarskom pojasu, koji naravno obuhvaća i epikontinentski pojas. Malezija uređujući pravo progona u gospodarskom pojasu, suprotno pravilima međunarodnog prava,⁹² određuje da,

⁸³ Članak 80. Konvencije iz 1982. i čl. 5. Konvencije iz 1958. Obalna država ima isključivo pravo graditi, dopuštati i uređivati gradnju, rad i uporabu umjetnih otoka, uređaja i naprava, kao i isključivu jurisdikciju nad tim objektima nad epikontinentskim (i gospodarskim) pojasom.

⁸⁴ Konvencija iz 1958. nema posebnih odredaba koje se odnose na znanstveno istraživanje mora, osim što je čl. 5(8). propisano da se za sva istraživanja, koja se tiču epikontinentskog pojasa, treba dobiti pristanak obalne države. Isto određuje i čl. 246(2). Konvencije iz 1982.

⁸⁵ O pravu progona vidi pobliže: DEGAN V. Đ., *Međunarodno pravo mora u miru i oružanim sukobima*, Rijeka, 2002, str. 82. - 83.

⁸⁶ Člancima 35-39. Pomorskog zakonika su detaljno uređena pitanja vezana za gradnju, dopuštanje, reguliranje gradnje, rad i uporabu postrojenja i uređaja, ustanovljavanje sigurnosnih zona oko tih objekata, kao i jurisdikcije nad njima glede carinskih, poreznih, zdravstvenih, imigracijskih i kaznenih propisa itd. Pomorski zakonik, Narodne novine, br. 118/04.

⁸⁷ Act on the Marine Areas of the Islamic Republic of Iran in the Persian Gulf and the Oman Sea, 1993, čl. 21., str. 6.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IRN_1993_Act.pdf

⁸⁸ Bugarska određuje da će strani nevojni brod može progoniti i biti zadržan da bi se utvrdila odgovarajuća odgovornost ako postoji opravdan razlog za sumnju da je, između ostalog, prekršio propise koji se odnose na zaštitu morskog okoliša od onečišćenja i režima koji vlada u epikontinentskom (i gospodarskom) pojasu, uključujući i sigurnosne zone oko umjetnih otoka i drugih objekata. Maritime Space, Inland Waterways and Ports Act of the Republic of Bulgaria, 28 January 2000, čl. 66(3), str. 15.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BGR_2000_Act-.PDF

⁸⁹ Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 43(3), str. 27.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

⁹⁰ Law of Ukraine on the exclusive (marine) economic zone of 16 May 1995, čl. 19., str. 6.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/UKR_1995_Law.pdf

⁹¹ Law No. 21/92 of 28 August 1992, čl. 11., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/AGO_1992_Law21.pdf

⁹² Člankom 111(3). Konvencije iz 1982. je propisano da pravo progona prestaje čim progonjeni brod uplovi u teritorijalno more svoje ili neke treće države.

osim ako je drugačije predviđeno bilo kojim regionalnim ili dvostranim sporazumom kojega je Malezija stranka, pravo progona prestaje čim progonjeno plovilo uđe u teritorijalno more ili gospodarski pojas svoje ili neke treće države.⁹³

Što se tiče ostalih prava obalnih država nad epikontinentskom pojasu, većina država ima veoma detaljne odredbe koje se odnose na umjetne otoke, uređaje i naprave. One najčešće propisuju da nad epikontinentskim pojasom imaju isključiva prava gradnje, dopuštanja i uređenje gradnje, rada i uporabe umjetnih otoka, uređaja i naprava. Kao primjer možemo navesti: Antigva i Barbudu,⁹⁴ Jamajku,⁹⁵ Sejše,⁹⁶ Sudan,⁹⁷ Svetu Luciju,⁹⁸ Ujedinjene Arapske Emirate,⁹⁹ Šri Lanku,¹⁰⁰ Rusiju.¹⁰¹ Jurisdikciju nad umjetnim otocima, uređajima i napravama glede carinskih, fiskalnih, zdravstvenih, sigurnosnih i useljeničkih proklamirale se samo pojedine države. U tu skupinu možemo ubrojiti Rusiju,¹⁰² Sijera Leone,¹⁰³ Argentinu¹⁰⁴ itd. Druge države, kao što su, recimo, Indija¹⁰⁵ i Pakistan,¹⁰⁶ navode samo da, uz isključiva prava, uživaju i jurisdikciju glede umjetnih otoka, uređaja i naprava nad epikontinentskim pojasom. Neke od navedenih država, koristeći se analogijom s pravima u gospodarskom pojasu, uz odredbe o proklamiranju isključivih prava i jurisdikcije glede umjetnih otoka, uređaja i naprava, ujedno proklamiraju i isključivu jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora, odnosno zaštite i

⁹³ Exclusive Economic Zone Act, 1984, Act No. 311 - An Act pertaining to the exclusive economic zone and certain aspects of the continental shelf of Malaysia and to provide for the regulations of activities in the zone and on the continental shelf and for matters connected therewith, čl. 25(3), str. 11.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MYS_1984_Act.pdf

⁹⁴ Maritime Areas Act, 1982, Act No. 18 of 17 August 1982, čl. 11A(b), str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ATG_1982_18.pdf

⁹⁵ Maritime Areas Act of 1996, čl. 22(1c), str. 10.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/JAM_1996_Act.pdf

⁹⁶ Maritime Zones Act 1999, Act No. 2 of 1999, čl. 12(1b), str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SYC_1999_Act2.pdf

⁹⁷ Sudan utvrđuje da će imati pravo, bez naglašavanja njegove isključivosti, gradnje i održavanja ili upravljanja nad epikontinentskim pojasom uređaja ili drugih naprava potrebnih za njegovo istraživanje i iskorištavanje njegovih prirodnih bogatstava. Territorial Waters and Continental Shelf Act, 1970, čl. 11(1), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SDN_1970_Act.pdf

⁹⁸ Maritime Areas Act, No. 6 of 18 July 1984, čl. 12(2b), str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LCA_1984_Act.pdf

⁹⁹ Federal Law No. 19 of 1993 in respect of the delimitation of the maritime zones of the United Arab Emirates, 17 October 1993, čl. 20(1), str. 5. Navedena odredba odnosi se i prava obalne države u gospodarskom pojasu.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARE_1993_Law.pdf

¹⁰⁰ Maritime Zones Law No. 22 of 1 September 1976, čl. 6(3c), str. 2-3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LKA_1976_Law.pdf

¹⁰¹ Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 5(3), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ The Maritime Zones (Establishment) Decree, 1996, čl. 11(2c), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SLE_1996_Decree.pdf

¹⁰⁴ Act No. 23.968 of 14 August 1991, čl. 9., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARG_1991_23968.pdf

¹⁰⁵ The Territorial Waters, Continental Shelf, Exclusive Economic Zone and other Maritime Zones Act, 1976, Act No. 80 of 28 May 1976, čl. 6 (3b), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IND_1976_Act.pdf

¹⁰⁶ Territorial Waters and Maritime Zones Act, 1976 (of 22 December 1976), čl. 5(2c), str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PAK_1976_Act.pdf

očuvanja morskog okoliša.¹⁰⁷ Zanimljivo je da pojedine države, kao što su Vanuatua¹⁰⁸ i Mauricijus,¹⁰⁹ u nacionalnim propisima pitanje suverenih prava, ostalih isključivih prava i jurisdikcije u gospodarskom pojasu i nad epikontinentskom pojasu uređuju jedinstvenim odredbama.

Isključivo pravo odobrenja i uređivanja bušenja u epikontinentskom pojasu u svojim nacionalnim propisima uređuju samo pojedine države, kao što su: Jamajka,¹¹⁰ Brazil,¹¹¹ Rusija,¹¹² Kina,¹¹³ Kambodža i dr.¹¹⁴

Neke države u nacionalnim propisima glede epikontinentskog pojasa, osim suverenih prava, navode samo pojedina isključiva prava, odnosno jurisdikcije. Tako je Cape Verde proklamirao samo isključivo pravo odobravanja i uređivanja bušenja u epikontinentskom pojasu u bilo koju svrhu.¹¹⁵

Posebnu skupinu čine države koje u svojim nacionalnim propisima nemaju posebnih odredaba koje bi se odnosile, osim suverenih prava, i na ostala prava i jurisdikciju nad epikontinentskim pojasom, ali zato imaju odredbe o pravima i jurisdikciji na gospodarskom pojasu, koje se analogno mogu primijeniti i na epikontinentski pojas. Kao primjer nam mogu poslužiti: Ukrajina,¹¹⁶ Gana,¹¹⁷ Dominikanska Republika,¹¹⁸ Haiti.¹¹⁹

¹⁰⁷ I ne samo to, već i u definiranju suverenih prava nad epikontinentskim pojasom koristi se određenje suverenih prava u gospodarskom pojasu, pa se kaže da suverena prava postoje glede istraživanja, iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja prirodnim bogatstvima. Kao primjer može nam poslužiti Sveta Lucija. Maritime Areas Act, No. 6 of 18 July 1984, čl. 12(2a), str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LCA_1984_Act.pdf

¹⁰⁸ The Maritime Zones Act No. 23 of 1981, čl. 10., str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/VUT_1981_Act.pdf

¹⁰⁹ Maritime Zones Act 1977 (Act No. 13 of 3 June 1977), čl. 7(1), str. 2-3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MUS_1977_Act.pdf

¹¹⁰ Maritime Areas Act of 1996, čl. 22(1b), str. 10.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/JAM_1996_Act.pdf

¹¹¹ Law No. 8.617 of 4 January 1993, on the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf, čl. 13. par. 2., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BRA_1993_8617.pdf

¹¹² Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 5(2), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

¹¹³ Exclusive Economic Zone and Continental Shelf Act of 26 June 1998, čl. 4. st. 3., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/chn_1998_eez_act.pdf

¹¹⁴ Decree of the Council of State of 13 July 1982, čl. 6. st. 2., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/KHM_1982_Decree.pdf

¹¹⁵ Law No. 60/IV/92 of 21 December 1992, čl. 20., str. 6.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/CPV_1992_Law.pdf

¹¹⁶ Law of Ukraine on the exclusive (marine) economic zone of 16 May 1995, čl. 4. st. 3., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/UKR_1995_Law.pdf

¹¹⁷ Maritime Zones (Delimitation) Law, 1986, čl. 5(2b), str. 1-2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GHA_1986_Law.pdf

¹¹⁸ Act No. 573 of 1 April 1977 (amending Act No. 186 of 13 September 1967 on the Territorial Sea, Contiguous Zone, Exclusive Economic Zone and Continental Shelf), čl. 5(1-3), str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DOM_1977_Act.pdf

¹¹⁹ Decree No. 38 of 8 April 1977, čl. 5(2-5), str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/HTI_1977_Decree.pdf

Dužnosti obalnih država nad epikontinentskim pojasom

Osim prava i jurisdikcije, obalne države imaju i određene dužnosti glede epikontinentskog pojasa. Ove dužnosti se odnose prije svega na poštivanje određenih sloboda mora koje uživaju druge države nad epikontinentskim pojasom. Pravni režim epikontinentskog pojasa nema utjecaja na pravni položaj voda i zračnog prostora koji se nalazi iznad njega (čl. 78 (1). Konvencije iz 1982., čl. 3. Konvencije iz 1958.). U zavisnosti od toga je li država proglasila svoj gospodarski pojas ili ne, morski prostor iznad epikontinentskog pojasa može imati pravni status gospodarskoga pojasa ili otvorenoga mora. Neovisno od pravnog statusa morskoga prostora iznad epikontinentskog pojasa, sve države, obalne i neobalne, uživaju određene slobode mora priznate pravilima međunarodnog prava.¹²⁰ Obalne države pri ostvarivanju prava nad epikontinentskim pojasom ne smiju povrijediti, niti na bilo koji način neopravdano ometati plovidbu ili druga prava slobode koje se priznaju Konvencijom iz 1982. drugim državama (čl. 78 (2). Konvencije iz 1982.).¹²¹ Člankom 79. Konvencije iz 1982. priznato je drugim državama pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda nad epikontinentskom pojasu.¹²² Ovo pravo polaganja ograničeno je pravom obalne države da odredi pravac za polaganje cjevovoda na epikontinentskom pojasu. Osim slobode plovidbe i polaganja podmorskih kabela i cjevovoda, druge države uživaju i slobodu prelijetanja iznad epikontinentskog pojasa, kao i ograničenu slobodu ribolova.¹²³ Ova ograničena sloboda ribolova odnosi se samo na ona živa bića koja ne pripadaju tzv. vrstama od dna, na kojima obalne države uživaju suverena prava u svome epikontinentskom pojasu.¹²⁴ Osim toga, obalne države imaju i određene dužnosti glede zaštite i očuvanja morskog okoliša nad epikontinentskim pojasom.¹²⁵

Već smo naveli da su pojedine obalne države u svojim nacionalnim propisima u dijelu odredaba koje se odnose na isključiva prava i jurisdikciju glede epikontinentskog

¹²⁰ Uživanje prava drugih država u gospodarskom pojasu obalne države je ograničenje u odnosu na otvoreno more. Tako je čl. 58(3). Konvencije iz 1982. propisano da u su druge države u ostvarivanju svojih prava i ispunjavanju svojih dužnosti u gospodarskom pojasu obalne države dužne dolično poštivati prava i dužnosti obalne države, kao i zakone i propise koje je donijela obalna država u skladu s Konvencijom iz 1982. i drugim pravilima međunarodnog prava.

¹²¹ I Konvencija iz 1958. u čl. 5(1). propisuje da istraživanje epikontinentskog pojasa i iskorištavanje njegovih prirodnih bogatstava ne smije imati za posljedicu neopravdano ometanje plovidbe, ribolova ili očuvanje bioloških bogatstava mora, kao ni ometanje osnovnih oceanografskih ili drugih znanstvenih istraživanja, koja se vrše s namjerom objavljivanja njihovih rezultata.

¹²² Za razliku od Konvencije iz 1982. koja veoma detaljno uređuje pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda, Konvencija iz 1958. u čl. 4. samo određuje da obalna država, pod rezervom prava da poduzima razumne mjere za istraživanje epikontinentskog pojasa i za iskorištavanje njegovih bogatstava, ne može ometati polaganje ili održavanje podmorskih kabela i cjevovoda u epikontinentskom pojasu.

¹²³ Ovo, naravno, vrijedi samo u slučaju da obalna država nije proklamirala gospodarski pojas, u kojem slučaju i ne postoji ni ograničena sloboda ribolova, jer obalne države u gospodarskom pojasu uživaju suverena prava nad svim živim prirodnim bogatstvima (čl. 56(1). Konvencije iz 1982.).

¹²⁴ Prema čl. 77(4). Konvencije iz 1982. u vrste od dna spadaju živa bića koja su u stadiju u kojemu se mogu loviti bilo nepomična na morskome dnu ili ispod njega ili su nesposobna pomicati se ako nisu u stalnom fizičkom dodiru s morskim dnom ili podzemljem.

¹²⁵ Ovdje imamo u vidu prije svega opću obvezu država u zaštiti i očuvanju morskog okoliša propisanu čl. 192. Konvencije iz 1982., kao i ovlaštenja obalnih država nad epikontinentskim pojasom iz članka čl. 208. Konvencije iz 1982., koji daje obalnim državama pravo donošenje zakona i drugih propisa, kao i poduzimanje drugih mjera, za sprečavanje, smanjivanje i nadziranje onečišćenja morskog okoliša koje nastaje izravno ili posredno od djelatnosti na morskome dnu podložnih njihovoj jurisdikciji ili potječe od umjetnih otoka, uređaja i naprava

pojasa proklamirale i jurisdikciju glede zaštite i očuvanja morskog okoliša. Kao primjer možemo navesti Sejšele,¹²⁶ Brazil,¹²⁷ Indija,¹²⁸ Pakistan.¹²⁹ Jasno je da ovakvim rješenjima navedene države prelaze granice ovlaštenja nad epikontinentskim pojasom propisana Konvencijom iz 1982.

Što se tiče slobode plovidbe i preleta iznad epikontinentskog pojasa, samo pojedine države, kao što su Mauricijus,¹³⁰ Sejšeli,¹³¹ Antigva i Barbuda,¹³² imaju odredbe koje to pravo izriječno potvrđuju. Zajedničko je za ove odredbe nacionalnih propisa da se odnose i na epikontinentski i gospodarski pojas. Ostale države samo ponavljaju, uz neke stilske preinake, odredbu iz čl. 78(1). Konvencije iz 1982. o ne diranju prava obalne države na epikontinentskom pojasu u pravni položaj voda i zračnog prostora iznad njega. Tako su postupile npr. Sijera Leone,¹³³ Sudan,¹³⁴ Filipini,¹³⁵ Meksiko,¹³⁶ Rusija.¹³⁷

Republika Hrvatska u čl. 44. Pomorskog zakonika, po uzoru na čl. 78(2). Konvencije iz 1982., propisuje da se prilikom ostvarivanja suverenih prava nad epikontinentskim pojasom ne smiju neopravdano sprječavati plovidba, ribarenje, zaštita živih bogatstava mora, ni osnovna oceanografska ili druga znanstvena istraživanja javnog karaktera. Sveta Lucija utvrđuje da se uživanjem suverenih prava nad epikontinentskim (i gospodarskim) pojasom ne smiju povrijediti ili neopravdano se uplitati u prava plovidbe i druga prava i slobode stranih država prema međunarodnom pravu.¹³⁸ Saudijska Arabija ističe da istraživanje i iskorištavanje epikontinentskog pojasa neće utjecati na opis otvoreno-ga mora ili ometati plovidbu u njime u granicama ustanovljenim pravilima međunarodnog javnog prava.¹³⁹

¹²⁶ Maritime Zones Act 1999, Act No. 2 of 1999, čl. 12(1b), str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SYC_1999_Act2.pdf

¹²⁷ Law No. 8.617 of 4 January 1993, on the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf, čl. 13. st. 1., str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BRA_1993_8617.pdf

¹²⁸ The Territorial Waters, Continental Shelf, Exclusive Economic Zone and other Maritime Zones Act, 1976, Act No. 80 of 28 May 1976, čl. 6(3d), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IND_1976_Act.pdf

¹²⁹ Territorial Waters and Maritime Zones Act, 1976 (of 22 December 1976), čl. 5(2d), str. 2., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PAK_1976_Act.pdf

¹³⁰ Maritime Zones Act 1977 (Act No. 13 of 3 June 1977), čl. 6(6), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MUS_1977_Act.pdf

¹³¹ Maritime Zones Act 1999, Act No. 2 of 1999, čl. 15., str. 5., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SYC_1999_Act2.pdf

¹³² Osim slobode plovidbe i prelijetanja, Antigva i Barbuda priznaje i pravo polaganja kabela i cjevovoda, kao i drugih povezanih djelatnosti u skladu s načelima, pravilima i odredbama međunarodnog prava. Maritime Areas Act, 1982, Act No. 18 of 17 August 1982, čl. 12., str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ATG_1982_18.pdf

¹³³ The Maritime Zones (Establishment) Decree, 1996, čl. 11(3), str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SDN_1970_Act.pdf

¹³⁴ Territorial Waters and Continental Shelf Act, 1970, čl. 12., str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SDN_1970_Act.pdf

¹³⁵ Presidential Proclamation No. 370 of 20 March 1968 Declaring as Subject to the Jurisdiction and Control of the Republic of the Philippines all Mineral and other Natural Resources in the Continental Shelf http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PHL_1968_Proclamation.pdf

¹³⁶ Federal Act relating to the Sea, 8 January 1986, čl. 60., str. 10., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MEX_1986_Act.pdf

¹³⁷ Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 5., str. 3., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

¹³⁸ Maritime Areas Act, No. 6 of 18 July 1984, čl. 12(4), str. 4., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LCA_1984_Act.pdf

¹³⁹ Royal Decree No. M-27 of 7 September 1968, čl. 6., str. 1., http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SAU_1968_Decree.pdf

Većina država u nacionalnim propisima, osim proklamiranja suverenih prava na vrstama od dna, ne uređuje detaljnije slobodu ribolova drugih država u epikontinentskom pojasu. Pojedine države u svojim nacionalnim propisima, u sklopu općenite zabrane određenih djelatnosti na epikontinentskom pojasu bez odobrenja obalne države, ujedno zabranjuju i iskorištavanje prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa, što naravno uključuje i ribolov vrsta od dna. Ovakve odredbe imaju, primjerice, Egipat,¹⁴⁰ Mauricijus¹⁴¹ i Kina.¹⁴² Mnoge države u odredbama nacionalnih propisa koje se odnose na gospodarski pojas izriču zabranu ribolova stranim ribarima, koja se naravno odnosi i na epikontinentski pojas. Tako su postupili Senegal,¹⁴³ Gvineja Bisau,¹⁴⁴ Ujedinjeni Arapski Emirati¹⁴⁵ i dr.

Rusija je, propisujući uvjete za iskorištavanje živih bogatstava epikontinentskog pojasa, odredila da strane pravne i fizičke osobe mogu koristiti živa bogatstva za znanstvene, industrijske ili druge svrhe samo u skladu s međunarodnim ugovorom Rusije s državom čiji su oni državljani ili gdje su registrirani, u skladu sa zahtjevima navedenog zakona i međunarodnih ugovora čija je stranka Rusija.¹⁴⁶ Republika Hrvatska u čl. 43(3). Pomorskog zakonika utvrđuje da strane pravne i fizičke osobe smiju iskorištavati morska bića u epikontinentskom pojasu, na kojima uživa suverena prava, samo u slučajevima utvrđenim međunarodnim ugovorom.¹⁴⁷ Kambodža određuje da sve aktivnosti stranaca na epikontinentskom pojasu moraju biti predmet odobrenja ili sporazuma s njezinom vladom i prilagoditi se njezinim propisima.¹⁴⁸ Zabrana uzimanja vrsta od dna s epikontinentskog pojasa bez posebnog odobrenja koju je propisala Papua Nova Gvineja ne odnosi se na vađenja vrsta od dna u svrhe konzumiranja, sporta ili užitka, tradicionalnog ribolova.¹⁴⁹

Što se tiče slobode polaganja podmorskih kabela i cjevovoda u epikontinentskom pojasu, Republika Hrvatska propisuje da Ministarstvo nadležno za pomorstvo odobrava i nadzire polaganje i održavanje podmorskih kabela i cjevovoda koji prelaze u područje teritorijalnog mora Republike Hrvatske, a za podmorske cjevovode koji se polažu u epikontinentskom pojasu Republike Hrvatske daje suglasnost o smjeru polaganja.¹⁵⁰

¹⁴⁰ Presidential Decision No. 1051 of 1958 concerning the Continental Shelf

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/EGY_1958_Decision.pdf

¹⁴¹ Maritime Zones Act 1977 (Act No. 13 of 3 June 1977), čl. 7(2a), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/MUS_1977_Act.pdf

¹⁴² Exclusive Economic Zone and Continental Shelf Act of 26 June 1998, čl. 7., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/chn_1998_eez_act.pdf

¹⁴³ Act 87-27 of 18 August 1987 establishing the Maritime Fishing Code, čl. 17., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/SEN_1987_Act.pdf

¹⁴⁴ Act No. 3/85 of 17 May 1985, on the Maritime Boundaries, čl. 4., str. 1.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GNB_1985_Act3.pdf

¹⁴⁵ Federal Law No. 19 of 1993 in respect of the delimitation of the maritime zones of the United Arab Emirates, 17 October 1993, čl. 15., str. 4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ARE_1993_Law.pdf

¹⁴⁶ Federal Law on the Continental Shelf of the Russian Federation, 25 October 1995, čl. 11., str. 9.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/RUS_1995_Law.pdf

¹⁴⁷ Pomorski zakonik u čl. 43(2). kojim definira živa bogatstva epikontinentskog pojasa na kojima Republika Hrvatska uživa suverena prava ne koristi izraz tzv. vrste od dne iz Konvencije iz 1982., odnosno Konvencije iz 1958. Pomorski zakonik, Narodne novine, br. 118/04.

¹⁴⁸ Decree of the Council of State of 13 July 1982, čl. 6. st. 4., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/KHM_1982_Decree.pdf

¹⁴⁹ Continental Shelf (Living Natural Resources) Act Act 1974, Chapter No. 210, čl. 4(1), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PNG_1974_Act.pdf

¹⁵⁰ Članak 45(3). Pomorskog zakonika, Narodne novine, br. 118/04.

Slobodu polaganja podmorskih kabela i cjevovoda na epikontinentskom pojasu uređuju u svojim nacionalnim propisima primjerice: Brazil,¹⁵¹ Sveta Lucija,¹⁵² Bugarska,¹⁵³ Indija,¹⁵⁴ Pakistan.¹⁵⁵

Ovdje moramo napomenuti da je većina država u propisima koje se odnose na gospodarski pojas proklamirala navedenu slobodu plovidbe, preljetanja i polaganja podmorskih kabela i cjevovoda. Takve odredbe imaju, primjerice, Španjolska,¹⁵⁶ Rumunjska,¹⁵⁷ Poljska,¹⁵⁸ Gabon,¹⁵⁹ Džibuti,¹⁶⁰ Angola,¹⁶¹ Urugvaj.¹⁶²

Zaključak

Epikontinentski pojas je, iako je relativno noviji institut međunarodnog prava, uspješno prošao kroz dvije kodifikacijsko - legilacijske konferencije, UNCLOS I. i UNCLOS III. Epikontinentski pojas postao je nesporno sastavnim dijelom općeg među-

¹⁵¹ Law No. 8.617 of 4 January 1993, on the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf, čl. 14., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BRA_1993_8617.pdf

¹⁵² Maritime Areas Act, No. 6 of 18 July 1984, čl. 13., str. 4-5.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LCA_1984_Act.pdf

¹⁵³ Bugarska određuje da druge države mogu polagati kabele i cjevovode na njezinom epikontinentskom pojasu osiguravajući da ne narušavaju interese Bugarske u vezi s istraživanjem, razvojem i iskorištavanjem prirodnih bogatstava epikontinentskog pojasa i zaštitom morskog okoliša, dok će smjer polaganja kabela i cjevovoda utvrditi u sporazumu sa zainteresiranom državom. Maritime Space, Inland Waterways and Ports Act of the Republic of Bulgaria, čl. 43., str. 10.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/BGR_2000_Act-.PDF

¹⁵⁴ The Territorial Waters, Continental Shelf, Exclusive Economic Zone and other Maritime Zones Act, 1976, Act No. 80 of 28 May 1976, čl. 6(7), str. 3-4.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/IND_1976_Act.pdf

¹⁵⁵ Pakistan propisuje da ne smije, uvažavajući mjere za zaštitu interesa Pakistana i njegova suverena prava, sprječavati polaganje i održavanje podmorskih kabela i cjevovoda na njegovom epikontinentskom pojasu, kao i da je nužno da se osigura pristanak Vlade glede smjera polaganja takvih kabela i cjevovoda. Territorial Waters and Maritime Zones Act, 1976 (of 22 December 1976), čl. 5(6), str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/PAK_1976_Act.pdf

¹⁵⁶ Act No. 15/1978 on the Economic Zone of 20 February 1978, čl. 5(1), str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ESP_1978_Act.pdf

¹⁵⁷ Decree No. 142 of 25 April 1986 of the Council of State concerning the establishment of the Exclusive Economic Zone of Romania in the Black Sea, čl. 5., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/ROM_1986_Decree.pdf

¹⁵⁸ Osim navedenih sloboda mora Poljska određuje da strane države imaju pravo korištenja drugih metoda uporabe mora koji su povezani s navedenim slobodama mora i sukladni s međunarodnim pravom. Act concerning the maritime areas of the Polish Republic and the marine administration, 21 March 1991, čl. 18., str. 6.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/POL_1991_Act.pdf

¹⁵⁹ Act No. 9/84 establishing an exclusive economic zone of 200 nautical miles, čl. 12., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/GAB_1984_Act.pdf

¹⁶⁰ Law No. 52/AN/78 concerning the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone, the maritime frontiers and fishing, čl. 14., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DJI_1979_Law.pdf

¹⁶¹ Law No. 21/92 of 28 August 1992, čl. 10., str. 3.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/AGO_1992_Law21.pdf

¹⁶² Act 17.033 of 20 November 1998 establishing the boundaries of the territorial sea, the adjacent zone, the exclusive economic zone, and the continental shelf, čl. 6., str. 2.

http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/URY_1998_Act.pdf

narodnog prava, što se jasno očituje u praksi država, odnosno njihovim nacionalnim propisima. Pravna pravila o epikontinentskom pojasu usvojena Konvencijom iz 1958. i Konvencijom iz 1982. uspjela su pronaći svoje mjesto u nacionalnim propisima obalnih država. Ovo se posebno odnosi na Konvenciju iz 1982. koja tek danas, čini nam se, postupno ostvaruje svoju namjeravanu univerzalnost. Šarolikost rješenja iz Konvencije iz 1958. i Konvencije iz 1982. glede kriterija za vanjsku granicu epikontinentskog pojasa jasno se očitovala i u nacionalnim propisima obalnih država.

Analizirajući dio odredaba nacionalnih propisa obalnih država koje se odnose na epikontinentski pojas uočava se vrlo rijetko odstupanje od pravila pozitivnog međunarodnog prava. Osim toga, vrlo često se obalne države u nacionalnim propisima izrije-
kom pozivaju na međunarodno pravo, odnosno na neka njegova pravila.

Velika sličnosti i prostorno preklapanje između epikontinentskog i gospodarskog pojasa očitovala se i u nacionalnim propisima. Obalne države su sklone da u nacionalnim propisima šire jurisdikcije iz gospodarskoga pojasa, posebice glede zaštite i očuvanja morskog okoliša, i na epikontinentski pojas. Ovim se potvrđuju predviđanja da će obalne države u budućnosti pokušavati da šire svoje ovlaštenja u dijelovima mora i podmorja u kojima ne uživaju suverenost.

Što se tiče sloboda mora koje druge države uživaju u epikontinentskom pojasu, u nacionalnim propisima obalnih država nismo uspjeli pronaći odredbe koje bi navedene slobode ograničavale u opsegu većem od onoga što propisuju pravila pozitivnog međunarodnog prava.

Pojedine obalne države, nažalost, ne posvećuju dovoljno pozornosti epikontinent-
skom pojasu, što se jasno očituje u često vrlo šturim odredbama nacionalnih propisa koji se odnose na ovaj institut međunarodnog prava. Ovo se posebice odnosi na zaštitu suverenih prava i jurisdikcija koje obalne države uživaju na epikontinentskom pojasu. Izražavamo nadu da će sve obalne države spoznati značenje i vrijednost epikontinent-
skog pojasa, pri čemu će epikontinentski pojas zauzeti zaslužno mjesto u njihovim na-
cionalnim propisima.

CONTINENTAL SHELF IN THE PROVISIONS OF NATIONAL LEGISLATIONS OF COASTAL STATES

Summary

Continental shelf denotes sea-bed and subsoil over which coastal states enjoy distinct sovereign rights and jurisdictions. In the attempt to present continental shelf in national legislations, the author analyses a part of provisions of national legislations of coastal states related to this legal institute. His analysis indicates that provisions of national legislations regarding continental shelf show a high degree of similarity and seldom vary from the rules of the international law.

Key words: continental shelf, sovereign rights, jurisdictions, national legislations, coastal states.